

Yazar Bilgileri Author(s)

Yüksek Lisans Öğrencisi
Nazaiym Zulpukaar KYZY
Pamukkale Üniversitesi
Dinler Tarihi

belekovanazaiym@gmail.com
ORCID: 0009-0009-0305-9693

Künye Bilgisi

İsmet Eşmeli, *Halk İnanışları ve Uygulamaları Üzerine Bir Araştırma*.

Ankara: Gece Kitaplığı Yayınevi, 2015.

204 sayfa.

ISBN: 9786059867979

Anahtar Kelimeler / Keywords

Dinler Tarihi / History of Religions
Muğla / Muğla
Halk İnanışları / Folk Beliefs
Kutsal / Sacred
Ziyaret Mekanları / Visiting Places

Kitap İncelemesi / Book Review

Makale Tarihleri / History of Article

Geliş Tarihi / Received

18/10/2024

Kabul Tarihi / Accepted

06/11/2024

Atıf / Citation

Zulpukaar Kyzy, Nazaiym. “İsmet Eşmeli, Halk İnanışları ve Uygulamaları Üzerine Bir Araştırma”. *Kitabiyat İlahiyat Araştırmaları İnceleme-Eleştiri Dergisi* 2/2 (Aralık 2024), 196-208.

Ülkemizde halk inanışları üzerine yazılmış birçok önemli çalışma bulunmaktadır. Bunlardan ilki, Durmuş Arık ve Ahmet Hikmet Eroğlu editörlüğünde basılan *Halk İnanışları El Kitabı* adlı eserdir. Bu eser, bu alandaki halk bilimi ve din kültürü açısından halk inanışlarını ayrıntılı bir şekilde ele alan temel kaynaklardan biridir. Diğer bir önemli çalışma ise Yaşar Kalafat tarafından yazılan *Balkanlardan Uluğ Türkistan'a Türk Halk İnançları* adlı eserdir. Bu eser, farklı Türk topluluklarının halk inanışlarını inceleyerek, doğum, ölüm, evlilik gibi önemli konuların yanı sıra yöresel gelenekler ve deyimlere de yer verir. Ayrıca, editörlüğünü Niyazi Akyüz ve İhsan Çapcıoğlu'nun yaptığı *Halk İnanışları ve Uygulamaları* adlı çalışma, halk bilimi, antropoloji, sosyoloji ve din bilimlerini bir araya getirerek halk inanışlarını kapsamlı bir şekilde ele alan önemli bir kaynaktır. Bu eserler, halk inanışlarını ve uygulamalarını derinlemesine inceleyerek, kültürel mirasımızın anlaşılmasına büyük katkı sağlamaktadır.

Değerlendirdiğimiz bu eser ise halk inanışları konusunda yapılan diğer çalışmalardan sadece Muğla Yatağan bölgesini esas alması hasebiyle ayrılmaktadır. Zira benzer çalışmalarda daha önce Muğla bölgesinin halk inanışları ele alınmasına rağmen bu eserde halk inanışlarının özellikle Yatağan ilçesi bağlamında ele alınması çalışmayı benzerlerinden ayırmaktadır. Doktora tezi olarak hazırlanıp daha sonra kitap haline getirilerek basılan bu eserin orijinal haliyle adı *Muğla-Yatağan ve Çevresi Halk İnanışları ve Uygulamaları Üzerine Bir Araştırma*'dır. Eser, önsöz ve sonuç bölümleriyle birlikte, giriş kısmı ve iki ana bölümden oluşmaktadır. Girişte araştırmanın önemi ve metodu açıklanmıştır. Bunun yanında halk inanışlarının ortaya çıkışı ve özellikleri hakkında bilgiler verilmiştir. Ayrıca yazar çalışmasına konu olan bölgenin tarihsel ve sosyo-ekonomik durumuna da yer vermiştir. Birinci bölümde farklı alanlardaki halk inanışları ve bunların uygulamaları dinler tarihinin tasvir edici metoduyla

incelenmiş ve değerlendirmelerde bulunulmuştur. İkinci bölümde, Muğla-Yatağan bölgesindeki önemli ziyaret yerleri ve bu yerlere ilişkin halk arasında anlatılan efsanelere yer verilmiştir. Bu ziyaret yerleri, bölge halkının manevi inanışlarını yansıtan, genellikle aziz ya da evliya türbeleri gibi kutsal mekânlardır. Sonuç kısmında, çalışmadan elde edilen bulguların kısa bir değerlendirmesi yapılmış ve resimler başlığı altında çalışmayı destekleyen görsel öğelere yer verilmiştir.

Yazar, bu eseri ele alırken Muğla-Yatağan ve civarındaki halk inanışlarını dinler tarihi açısından incelemeyi amaçlamıştır. Eser akademik düzeyde yazılmış olmakla birlikte genel okuyucu kitlesine de hitap etmektedir. Kitap folklor, antropoloji ve sosyoloji alanlarına ilgi duyan okuyucular için değerli bir kaynak niteliğindedir. Eserin içeriğinde ritüeller, mitoloji, efsaneler, tabular, büyüler gibi konular geniş bir perspektiften ele alınmıştır. Ayrıca, halk inanışları ve uygulamalarının günümüzdeki etkileri ve değişimleri de incelenmiştir. Bu çalışma, kültürlerarası anlayışı derinleştirmek isteyen ve halk bilimine ilgi duyan okuyucular için önemli bir referans kaynağı olarak değerlendirilebilir. Daha ziyade pratiğe dönük olan halk inanışları, bir topluluğun veya kültürün günlük yaşamında gerçekleştirilen ritüeller, törenler, gelenekler ve uygulamalarla doğrudan ilişkilidir. Bu inanışlar genellikle kuşaktan kuşağa aktarılır ve topluluk üyeleri tarafından yaşatılır. Ancak, halk inanışlarını inceleyen yazar çalışmasında teorik çerçevelerle bu pratiği anlatmaya çalışmıştır. Dolayısıyla bu çalışma hem pratik hem de teorik bir bakış açısıyla incelenmiştir.

Yazar, üslubunu hedef kitleye uygun şekilde kullanmıştır. Yazar, akademik terminolojiyi basitleştirmiştir. Karmaşık konuları, okuyucunun anlamasını kolaylaştırmak için örneklerle ve açıklayıcı bilgilerle desteklemiştir. Yazar, bu çalışmada akademik bir dil kullanmasına rağmen anlaşılır bir dilden de

uzaklaşmamıştır. Böylece kitabın daha geniş bir okuyucu kitlesi tarafından anlaşılması ve ilgi çekici olması sağlanmıştır. Yazar genellikle çalışması boyunca yargı içeren cümlelere yer vermemiştir.

Bu kitabın alana en önemli katkısı, halk inanışları ve uygulamaları hakkında kapsamlı bir bilgi sunmasıdır. Kitap farklı kültürlerden ve toplumlardan örneklerle zenginleştirilmiştir. Bu da okuyucuların çeşitli inanç ve uygulamaları daha iyi anlamalarına yardımcı olmaktadır. Ayrıca, kitap genellikle bu inanışların kökenlerini, dönüşümünü ve günümüzdeki etkilerini ele almaktadır. Böylece bu çalışma, okuyucuların halk inanışlarının toplumsal ve kültürel bağlamını daha iyi anlamasını sağlamıştır.

Yazar, halk inanışlarını incelerken genellikle kültürel ve sosyal bağlamı dikkate almıştır. Bir topluluğun inançlarının o toplumun tarihinden, coğrafyasından, ekonomik yapısından ve diğer sosyal faktörlerden etkilendiğini vurgulamıştır.

Yazar, çalışmasında halk inanışlarının doğuşunda üç önemli sebebin etkili olduğunu ifade etmektedir:

1. Telkin yoluyla ortaya çıkan halk inanışları: Bilinç dışı bir sürecin aracılığıyla, kişinin ruhsal veya fiziksel alanıyla ilgili bir düşüncenin gerçekleştirilmesidir. Örnek olarak Jean-Paul Sartre'den "İnsan Hürriyeti", Konfüçyanizmdeki "Doğru yol" (s. 15).

2. Tebliğ yoluyla ortaya çıkan halk inanışları: Yüce yaratıcının gönderdiği elçiler, kendilerine bildirilen öğretileri halka açıklar ve halk da kendilerine anlatılanları kendi anlayış, kavrayış ve kimliğine göre algılar. Bu tür inanışlar, halkın benimsemesiyle ortaya çıkar.

3. Anonim olarak ortaya çıkan halk inanışları: Bu inanışlarda belirlilik ve açıklık yoktur. Bu inanışların ne zaman ve hangi sebeple ortaya çıktığı bilinmemektedir. Zaman içerisinde anonim olarak ortaya çıkan halk inanışlarına yenileri eklenip, bazı inanışlar kaybolmuş ve onların yerine başka inanışlar geçmiştir (s. 19).

Yazar, halk inanışlarının hangi millete ve coğrafyaya ait olursa olsun millilik, bağlayıcılık, değişmezlik ve süreklilik, ortaklık ve meçhuliyet gibi temel özelliklere sahip olduğunu belirtmiştir (s. 20-22).

Bu çalışmada yazarın, kendi yaşadığı bölge üzerine yaptığı incelemeler sonucu Muğla iline dair kapsamlı bir araştırma yaptığı anlaşılmaktadır. Yazar, Muğla'nın adının ve tarihçesinin yanı sıra Türk hakimiyetinden önceki dönemi, Türklerin bölgeye hâkim olmalarıyla başlayan Selçuklu, Beylikler ve Osmanlı dönemini ve ayrıca Millî Mücadele sürecinde Muğla'nın durumunu ele almıştır. Muğla'nın sosyal yapısı, İslamlaşma süreci ve coğrafi konumu gibi önemli hususlar da çalışmada detaylı bir şekilde incelenmiştir. Yazar, bu başlıklarla bölgenin tarihsel ve kültürel bağlamını anlamaya ve açıklamaya çalışmıştır. Bu tür bir yaklaşım, bölgenin tarihî sürecine dair kapsamlı bir bakış açısı sunmakta ve okuyucuya Muğla'nın geçmişi hakkında derinlemesine bilgi sağlamaktadır (s. 22-42).

Çalışmanın birinci bölümü günlük hayatla ilgili halk inançları, insan hayatının geçiş dönemleri ile ilgili halk inançları, hayvanlarla ilgili halk inançları, sağlıkla ilgili halk inançları ve gök cisimleri ve tabiat olayları ile ilgili halk inançları olmak üzere dört başlıktan oluşmaktadır. Bölümdeki birinci başlık günlük hayatla ilgili halk inançlarıdır. Bu tür inanışlar toplumun geleneksel olarak benimsediği ve günlük yaşamda sıkça

karşılaşılan birçok inanç ve uygulamayı içerir. Yazarın eserinde bu çerçevede ele aldığı halk inanışlarına aşağıdaki örnekler verilebilir:

1. Cuma günü: Bugün kutsal gündür. Herkes cuma günü eşe dosta, akraba ve tanıdıklarına ziyarete giderler. Böyle yapılmazsa Allah'ın, evin bütün işlerini ters getireceği kabul edilir (s. 43).

2. Hıdırellez: Hıdırellez, halk arasında "çiçek bayramı" ya da "çiftçi bayramı" olarak bilinen, özellikle Türk kültüründe önemli bir yer tutan geleneksel bir bayramdır. Hıdırellez, 5 Mayıs gecesi kutlanır ve bu geceye özel olan çeşitli yiyecekler evin dışına bırakılır. Bu yiyeceklerin başında "S" harfi ile başlayan soğan, sarımsak, sakız, susam, simit, su ve süt gibi gıda maddeleri yer alır. Halk inanışına göre, bu yiyeceklerin dışarıya bırakılmasının sebebi Hızır'ın (ya da diğer bir ifadeyle Hızır Aleyhisselam) o gece dünyaya gelerek insanların evlerine bereket ve bolluk getireceğine inanılmasıdır. İnsanlar, bu gece Hızır'ın gelmesini bekler ve onun dokunuşuyla bereketin artacağına, sıkıntıların sona ereceğine ve dileklerin kabul olacağına dair bir inanç taşırlar. Bu sebeple Hıdırellez, sadece doğa ve bereketin simgesi olarak değil, aynı zamanda dileklerin kabul olması, kötü enerjilerden arınma ve umudu yeniden yeşertme anlamı taşır. (s. 47).

3. Kurban kesmek: Kurban kesmekteki amaç Allah'ın rızasını kazanmaktır. Kurban kesen kişinin sırat köprüsünden kolayca geçeceğine inanılır (s. 49).

4. Arefe günü: Arefe Günü, Muğla'nın Yatağan ilçesi civarında "Ölümler Günü" olarak da bilinir. Bu özel günde, ölenlerin ruhlarına saygı göstermek ve onlara dua etmek amacıyla mezarların üzerine hoş kokusu olan "Mersin Ağacı" dalları atılır. Mersin ağacının dal ve yaprakları, güzel kokusu ve

yeşil rengiyle özellikle bugünde tercih edilir. Bu gelenek, İslam kültüründen etkilenmiş bir uygulama olarak da değerlendirilmiştir. Çünkü İslam'da ölülerin ruhuna dua etme ve onları anma önemli bir dini ritüeldir. Arefe Günü'ndeki bu uygulama, aynı zamanda insanların sevdiklerini hatırlama ve onları hayırla anma fırsatıdır. Mezarlıkların ziyaret edilmesi, onlara dua edilmesi ve bazı yerlerde hayır işlerinin yapılması gibi uygulamalar da bugünde yaygın olarak yapılan uygulamalardandır. Bu gelenek, bölgedeki yerel halk tarafından sıkça yapılan bir eylem olup ölülerin ruhlarına yönelik saygı gösterisinin bir ifadesi olarak kabul edilmektedir (s. 50).

5. Dini bayramlar: Özellikle İslam kültüründe çok önemli bir yere sahiptir ve bu günlerde çeşitli gelenek ve inanışlar vardır. Örneğin, bazı topluluklarda bayram günlerinde eşlerin birbirlerine yakınlaşması yasak olarak kabul edilir. Bu inanç, genellikle o günlerin kutsallığının korunması, ibadetlere ve dini değerlere odaklanılmasının gerektiği düşüncesiyle şekillenmiştir. Bayram günleriyle ilgili bir diğer inanç ise bu özel günlerde dünyaya gelen çocukların "berekətli" ve "hayırlı" kişiler olacağına dair inançtır. Bu inanç, bayramların dini ve manevi olarak özel kabul edilen zamanlar olduğu düşüncesiyle bağlantılıdır. Bayramlarda doğan çocukların, toplumda önemli bir yer tutacak, iyi ve hayırlı insanlar olacağına dair bir beklenti vardır. Bu inanç, bayramların hem toplumsal hem de bireysel düzeyde bereket, huzur ve mutluluk getireceğine dair bir umudu yansıtır (s. 53).

6. Nazar değmesi: Nazar değmemesi için kuru at ve eşek kafası, yumurta kabuğu, şekil olarak bozuk ve delikli olan taşlar dikili bir sırığa veya ağaca bağlanarak asılır. Ayrıca tavuk pisliği ile çörek otu tohumu bir keseye koyulur. Bu uygulamalarla nazar değmesinin engellendiğine inanılır (s. 54).

7. Sihir, lügatte "büyü" veya "gizli güç" anlamına gelir. Genellikle insanların kötü niyet, kıskanma, çekememezlik, düşmanlık, kin gibi olumsuz duygularla başkalarına zarar vermek amacıyla kullandığı bir güç olarak kabul edilir. Bu tür olgular, birçok kültürde ve inanç sisteminde yer alır ve toplumlar sihri, kötü duyguların bir sonucu olarak görür. Sihir, bazen bir kişinin uğursuzluk, talihsizlik veya sağlık problemleri yaşadığı durumlarla ilişkilendirilir. İslam kültüründe sihirden korunmak için çeşitli dini uygulamalar vardır. Bu uygulamalardan biri, Kur'an'dan ayetler okumaktır. İnanışa göre özellikle "Fatıha" ve "İhlas" sureleri, "Ayete'l-Kürsi" ve "Muavvizeteyn" (Felak ve Nas sureleri) gibi bazı ayetler, kişiyi sihirden ve kötü enerjilerden korur. Bu ayetlerin okunması, sihirli etkilerden kurtulmaya ve kişinin üzerindeki kötü enerjilerden arınmaya yardımcı olacağına inanılır. Ayrıca bazı geleneklerde dua ve zikir çekmek, temizlenme ve korunma yöntemleri olarak kullanılır. Bu tür uygulamalar, sihir ve kötü etkilerle mücadele etmeye yönelik manevi bir çözüm olarak halk arasında yaygın bir şekilde kabul görülür (s. 56).

8. Ölüm sonrası yapılan işlemler: Yatağan ve çevresindeki ölüm sonrası gelenekler, halk inanışlarına dayanan önemli ritüelleri içerir. Bunların arasında ölüm anında sala verilmesi, cenaze kefenlenirken güzel kokulu çiçekler ya da bitkiler (örneğin buhur) koyulması ve cenaze defnedildikten sonra "toprak mevlidi" yapılması yer alır. Sala, ölüye saygı gösterisi olarak verilir, kefenin içine koyulan kokular, huzur vermek amacıyla kullanılır. Toprak mevlidi ise ölüye dua edilerek ruhunun huzur bulması için yapılan bir uygulamadır. Bu gelenekler, ölüye saygıyı ve toplumsal dayanışmayı pekiştiren önemli ritüellerdir.

9. Yemin-Antlaşma: Muğla-Yatağan halkında, yemin ve antlaşma yaparken genellikle sözlü ifadeler kullanılır. Bu ifadeler, bir tür güvence ve kesinlik anlamına gelir. Örneğin halk arasında "işte şuraya yazıyorum", "bak bir çizik", "bak iki çizik, gör hem de... bu iş kesin kes şöyle olacak" gibi sözler, bir anlaşmanın veya söz verilen bir işin yerine getirileceğine dair güçlü bir ifade olarak kullanılır. Bu tür ifadeler, sözün yerine getirileceğine dair halk arasında bir güven yaratır ve yapılan anlaşmanın sağlam olduğuna inanılır. Yani, bu tür yeminli sözler, tarafların birbirlerine verdiği sözü ciddiyetle yerine getireceklerine dair bir taahhüt olarak kabul edilir.

10. İşemek: Ağaç altına, örümcek ağlarına ve hayvan terslerine işenmesi sonucunda cinlerin çarpacağına, işeyen kişinin ağzının ve yüzünün felç kalacağına inanılır (s. 62).

11. Bahtını açtırmak: Bahtını açtırmak uygulaması, özellikle evde kalan kızlar için yapılan bir gelenektir. Cuma günü yapılan bu uygulamada, genç kızın eşarby ya da herhangi bir giysisi güzelce dürülüp kıvrılır ve ikamet edilen yerin en büyük akar suyuna atılır. Halk inancına göre, akar su ne kadar büyük ve çok olursa, kızın kısmetinin o kadar çabuk açılacağına inanılır. Bu uygulama, genç kızın evlenme şansını artıracığına ve bahtının açılacağına yönelik bir dilek ve umut taşıdır.

12. Bulaşık suyu: Bulaşık suyu ile ilgili bir halk inancına göre, bu suyu yere dökmeden önce besmele çekmek gerekir. Besmele çekmeden döküldüğünde, bu suyu döken kişiyi cinlerin çarpacağına ve o kişinin ağzının felç olacağına inanılır. Bu inanış, kötü enerjiden korunmak ve ruhsal huzuru sağlamak amacıyla besmele çekilmesi gerektiğini vurgular.

13. Dikiş dikmek: Kıyafet çıkarılmadan kişinin üzerinde dikilirse o kişinin bir iftiraya uğrayacağına ya da ileride fakir

olacağına inanılmaktadır. Onun için dikiş yapan insanın ağzına çöp veya bir şey alması gerekmektedir.

14. Diş: Diş, halk arasında insanın hayati ve kutsal organlarından biri olarak kabul edilir. Dişin çektirilmesi veya kendiliğinden çıkması durumunda, dua edilerek "akçaca süt gibi ol da çık gel" denilir ve diş, güneşin doğduğu yöne doğru atılır veya caminin bahçesine gömülür. Bu uygulamanın temelinde, dişin cennette sahibine döneceğine inanılması vardır. Bu ritüel, kişinin sağlığı ve manevi huzuru için yapılır ve dişin bir tür korunma ya da kutsallık taşıdığına inanılır (s. 66).

15. Göz seğirmesi: Sağ gözün seğirmesi iyi haberin, sol gözün seğirmesi ise hayırsız, korkulu ve acıklı bir haberin geleceğine işarettir (s. 68).

16. Parmakları kenetlemek ve çitlatmak: Böyle yapman kişinin bahtının ve kısmetinin kesileceğine, ileride çalışmak zorunda kalacağına ve fakir olacağına inanılır (s. 69).

17. Eşik: Ev eşiği cin ve perilerin barınak yeri olarak kabul edilir. Kız eşiğe oturursa evde kalır, oğlan oturursa fakir olur. Dolayısıyla kapıya oturulmaz, kapıda durulmaz. Yanlışlıkla kapıya oturan kişiler de uyarılarak oradan kaldırılır (s. 70).

18. Ayna: Herhangi bir iş yerinde ayna kırılırsa, o iş yerine bir uğursuzluğun isabet edeceğine inanılır. Geceleri aynaya bakılmaz (s. 71).

19. Maşallah demek: Bir güzel şeyi gören kişinin hemen Maşallah demesi gerekir. Eğer böyle demezse o işe nazar degeceği kabul edilir (s. 72).

20. Ev eşyaları: Bıçağın kesen tarafı yukarıda kalırsa, çayın içinde uzun çöp çıkarsa eve misafir geleceğine işaret olarak kabul edilir (s. 73).

21. Taklitçilik: Bir kişi, birinin ayağının sakatlığı ile alay edip onu taklit ederse, o durumun taklit edenin başına gelmeden ölmeyeceğine inanılır.

22. Salı günü işe direkt başlanılmamasına dikkat edilir.

23. Sabun: Sabunun elden ele verilmesi yasaktır. Yani sabunu elinin tersi ile verip alabilirsin. Sabunun köpüklü kalmaması gerekir. Çünkü öyle bırakan kişinin köpük gibi erken yaşta öleceğine inanılır (s. 77).

Çalışmanın ikinci bölümü, aşağıdaki üç başlık altında incelenmiştir:

a) Ziyaretlerle ilgili halk inanışları: (Yatağan ve Muğla'daki yatırırlar, tarihi yerler, türbeler, erenler, ziyaret yerler ve kutsal mekânları).

b) Kutsal nesnelere ve mekânlarla ilgili halk inanışları: (Çınar, Üçüz çam, Aksaya ağaçları, Ulu kaya, Pisi tepesi, Allan Kavağı).

c) Efsanelerle ilgili halk inanışları: Muğla-Yatağan bölgesinde halk arasında anlatılan bazı efsaneler arasında İnce Kemer Efsanesi, cesaret ve güçle ilgili bir kahramanlık hikayesini, Güçük Efsanesi, doğaüstü güçlere sahip bir karakteri anlatır. Marsiyas Efsanesi, kibir ve gururun cezasını simgelerken, İki Kardeş ve Hızır Efsanesi, Hızır'ın yardım ettiği iki kardeşin hikayesini anlatır. Şeytanın insan şeklinde görülmesi ise şeytanın insan formunda görünmesi ve insanları yanıltması üzerine bir inançtır. Bu efsaneler, halkın değerlerini ve manevi inançlarını yansıtır.

Yazar, hayatın geçiş dönemleriyle ilgili halk inanışlarını detaylı bir şekilde ele almıştır. Bu inanışlar şunlardır:

a) Doğum öncesi ve sonrası ile ilgili halk inanışları: Doğum öncesi ve sonrasına ait süreçlerde kısırlık, aşırma, hamilelik, doğum, bebeğin adı, yıkanması, tuzlanması ve göbeği gibi konular yer alır. Ayrıca lohusalık dönemi, lohusalı kadına yönelik uygulamalar, diş hediyesi ve nazardan korunma gibi gelenekler de işlenmiştir. Sünnet işlemleri, kirvelik, askerlik, evlenme, söz kesimi, nişan, nikah, düğün ve gelinle ilgili adetler de bu başlıklar altında ele alınmıştır. Ölüm öncesi ve sonrasına ait inanış ve uygulamalar da kapsamlı şekilde açıklanmıştır.

b) Hayvanlar ile ilgili halk inanışları: Kedi, köpek, tavuk, baykuş, yılan, karınca, keklik, keçi-koyun, at, katır, eşek, örümcek, kurbağa, güvercin, uğur böceği ile ilgili halk inanışlarına yer verilmiştir.

c) Sağlıkla ilgili halk inanışları: Bu bölümde aydaşlık, bronşit, baş ağrısı, çıban, karaca otu (çörek otu), kekik yağı ve kekik suyu, göz boncuğu ve kurşun dökme, dudak uçuklaması, it dirseği (gözde çıkan) hayvan başı, siğil, dağlama, kan aldırma (hacamat), kupa çekme, göğüs şişmesi, muska, romatizma, felç, kor söndürmek (ateş söndürmek), kabakulak, sıtma bağlamak, yeni doğan çocuğun sağlıklı olması, tuz patlama, yılcık, ocaklı ve el vermeye ilgili inanışla yer verilmiştir.

d) Gök cisimleri ve tabiat olayları ile ilgili halk inanışları: Ateş, Ay (ay geçmeden tohum ekilmez, tarla biçilmez, tarla ekilmez.) Ay ve güneş tutulması, yıldırım ve şimşek, rüzgârın hortum şeklinde esmesi, yıldız, nisan yağmuru, ebem kuşağı (Gökkuşağı) gibi hususları içermektedir.

Yazar, sonuç kısmında çalışmanın kısa bir özetini yapmıştır. Genel olarak kitap yazımında tarafsız bir üslûp kullanılmış olup görüşler öz bir şekilde ifade edilmiştir. Bu yönleriyle kitabın objektifliği korunmuş ve okuyucu düşünmeye sevk edilmiştir. İçeriğinde yer alan zengin bilgiler, kitabı

okunmaya değer kılmaktadır. Kaynakçanın zenginliği, güncel meselelere yer verilmesi çalışmayı değerli kılmıştır. Özetle bu kitap, geniş bir konu yelpazesine odaklanarak derinlemesine bir analiz sunmaktadır. Yazarın etkileyici üslubu, saha araştırması ve canlı anlatımı okuyucuyu içine çekmekte ve metnin kolay okunmasını sağlamaktadır. Genel olarak, halk inanışları ilginç ve bilgilendirici bir okuma deneyimi sunmaktadır. Yazarın konuyu sürükleyici bir anlatımla incelemesi okuyucuyu sıkmadığı gibi ona konu hakkında derinlemesine bir bakış sunmaktadır. Kısacası bu çalışma alanına katkı sağlayan bir eserdir. Ancak yazarın, bazı yazım hatalarını çalışmanın ikinci baskısında düzeltmesi, okuyucuların metni daha rahat ve doğru bir şekilde anlamasına yardımcı olacaktır. Bu düzeltmeler, eserin genel kalitesini artırarak daha profesyonel bir görünüm kazanmasını sağlayacaktır. Ayrıca, "inanç" kavramı yerine "inanış" teriminin tercih edilmesi, özellikle kültürel ve toplumsal bağlamda daha doğru bir anlatım sunacaktır. "İnanış" kelimesi, halk kültürüne ve geleneklerine dayalı bir bakış açısını daha iyi yansıttığından dolayı çalışmanın içeriğine katkı sağlayacaktır. Bu tür küçük ama önemli değişiklikler, çalışmanın değerini ve bilimsel derinliğini artıracadığı gibi okuyucunun metne olan ilgisini de güçlendirecektir. Son olarak alana ilgi duyan okuyucuların çalışmaya ulaşabilmesi için çalışmanın yeni baskısının yapılması faydalı olacaktır.